

# ድርቅ በዘላቂነት ይመከታል

ይነበብ ይግለጡ 04-04-17

ድርቅ በተለያዩ መልኩ ይከሰታል። በበለጸጉ ሀገራት ከባድና ግዙፍ ኢንዱስትሪዎች የሚለቀቀው ካርቦንዳይ ኦክሳይድ አየሩን መመረዙ፤ ይህንንም ተከትሎ የተፈጥሮ አየር ንብረት መዛባቱ ለድርቅ መከሰት ዋና ዋናዎቹ ምክንያቶች ናቸው። ይህ ደግሞ በአለም ሀገራት ላይ የተለያዩ ከባድ ችግር በማስከተል ላይ ይገኛል።

ወቅቱን ያልጠበቀ ከባድ ዝናብ፣ የወንዞች ሙላትና መጥለቅለቅ፣ የመሬት ናዳ፣ የመሬት መድረቅና መሰነጣጠቅ፣ የውሀ መድረቅና መጥፋት፣ የባሕርና ውቅያኖሶች ሞልቶ ድንበሩን ጥሶ ወደመሬት መፍሰስ፣ ከፍተኛና አጥረግራጊ አውሎ ንፋስ ሁሉንም ነቃቅሎ የሚጥል ወዘተ መገለጫው ብዙ ነው፤ እንደየሀገሩም ይለያያል።

ድርቅን የተፈጥሮ ጥበቃና እንክብካቤ ስራን ተግባራዊ በመስራትና ዘላቂ ባሕል አድርጎ ከትውልድ ትውልድ በመውሰድ መመከት ይቻላል። እዚህ ደረጃ ለመድረስም የተጀመሩትን ድርቅን ለመመከትና ለመከላከል የሚያስችሉ ስራዎች አጠናክረን መቀጠል አለብን። በመንግስትና በህዝብ የተቀናጀ ትግልና ጥረት ድርቅን እንመክታለን፤ እንቋቋማዎለን የሚባለውም በዚህ መሰረታዊ ምክንያት ነው።

በህዝብ ንቅናቄ የታጀበውና ሚሊዮኖችን ዳር እስከዳር ያንቀሳቀሰው የአፈርና ውኃ ጥበቃ ስራ በመላ ሀገሪቱ ዘላቂ ልማትን እንደሚያስገኝ ጥርጥር የለውም።

አሁን ያጋጠመንን ድርቅ በተመለከተ በርካታ ስረታዎች መከናወናቸው ተዘግቧል። እርዳታ ለሚፈልጉት ወገኖቻችን የውጭ እርዳታ ከመድረሱ በፊት በራስ አቅም ለተጎጂው ወገን መድረስ ተችሎአል። ይህ ከዚህ ቀድሞ በነበሩት ዘመናት ያልታየ በተገኘው ሀገራዊ

የኢኮኖሚ እድገት ችግሩን ለመጋፈጥና በተቻለ መጠን በራስ ጥረት ለመፍታት የተሄደበትን ርቀት ያሳያል።

ኢትዮጵያ በድርቅ ምክንያት ለሚከሰቱ ችግሮች እርዳታ አከፋፈልና ተደራሽነት ላይ የረዥም ጊዜ ልምድ ያካበተች ሀገር ስለሆነች ችግሩ ሲከሰት በሕዝብና በእንሰሳት ላይ ጥፋት ከማድረሱ በፊት ምግብ፣ ውኃ፣ የመድሀኒት አቅርቦትና የሕክምና ባለሙያ በቦታው በማሰማራት የአደጋውን መጠን በከፍተኛ ደረጃ ለመከላከል መቻሉ ትልቅ ለውጥ አስገኝቶአል። በዚህም የዜጎችን ሕይወት ለመታደግ ተችሎአል።

በድርቅ ለተጎዱት ዜጎች ፈጥኖ በመድረስ ችግሩን የመግታት ከፍተኛ ርብርብ በፌደራሉም ሆነ በክልል መንግስታት በኩል በተቀናጀ ሁኔታ ተካሂዶአል። ተጎጂዎች ሕይወት አድን የሆነውን ሁሉ በአስቸኳይ እንዲያገኙ በማድረግ የአደጋውን ግዝፈት መቀነስ፣ በዚህም ዜጎች እንዳይሞቱ የማድረግ የነፍስ አድን ስራ በሰፊው ተሰርቶአል፤ እየተሰራም ይገኛል። በዚህም የቤት እንስሳትን በተመለከተም የተጎዱትን ወደሌሎች ውኃ ወዳለባቸው ቦታዎች እንዲዛወሩና እንዲያገግሙ፣ መሸጥ ያለባቸውም እንዲሸጡ የማድረግ ሰፊ ስራዎች ተሰርተዋል።

አስቀድሞ የአስቸኳይ እርዳታ የድንገተኛ ጊዜ ፈጥኖ ደራሽ ቢሮ በፌደራል ደረጃ በመኖሩ በማቀናጀትና ወቅቱ በጠየቀው ሁኔታ በመምራት መዋቅሩ እስከ ታችኛው ቀበሌ ድረስ የወረደ በመሆኑ በፈጠነ ሁኔታ ለሕዝቡ ለመድረስ ተችሎአል። ጉዳዩ የሚመለከታቸው አለም አቀፍ ተቋማት ደጋግመው እንደገለጹት ዘንድሮ ያጋጠመን ድርቅ ባለፉት 50 አመታት ውስጥ ያልታየ ነው። ይህም ሆኖ ሀገሪቱ ጠንካራ ኢኮኖሚ ስለገነባች በራስዋ አቅም የውጭ እርዳታ ባልደረሰበትና አስተማማኝም ባልነበረበት ሁኔታ ውስጥ ድርቁን መቋቋም መመከትም ችላለች። እንደቀድሞው ጊዜ ቢሆን የውጭ እርዳታ እስኪገኝ ወይም ወደ ሀገር ውስጥ እስኪደርስ ድረስ በርካታ ዜጎች ለሞት አደጋና ለተላላፊ በሽታ ይጋለጡ ነበር።

ይህንን በ50 አመት ታሪክ ውስጥ አስፈሪ የተባለ አደገኛ ድርቅ መመከት/መግታትና መቆጣጠር መቻል በራሱ እንደ ሀገርና እንደ ሕዝብ የሚያኮራ ታላቅ ተግባር ነው። ዛሬ

በመላው ሀገራችን የድርቅ ችግር ለወደፊቱ ቢከሰት ለማስወገድ የሚያስችል በጥናትና በሙያተኞች የታገዘ ሰፊ የተፈጥሮ ጥበቃ ስራ በመካሄድ ላይ ይገኛል።

የተጎዳ መሬትን በማከም፣ የአፈር መሸርሸርን የመከላከልና እርከን የመስራት፣ መሬቱ በዝናብ ውሀ ታጥቦ እንዳይሄድ የማድረግ፣ የተራቆቱ መሬቶችን የተለያዩ እፅዋቶች በመትከል በደን እንዲሸፈኑና በረሀማነትን እንዲከላከሉ የማድረግ ስራ ባለፉት በርካታ አመታት በእቅድ ተይዞ በየአመቱ ሲሰራበት በመቆየቱ በሀገሪቱ የአየር ንብረት ላይ መሰረታዊ የሚባል ለውጥ በማምጣት ላይ ይገኛል።

ሌላው ሰፋፊ የውኃ ጉድጓዶችን በመቆፈር በከፍተኛ ዝናብ ወቅት ያለአግባብ የሚፈሰውን ውኃ ጠልፎ በማስቀረት ወደመሬትም ውስጥ ሰርጎ እንዲገባ በማድረግ የአካባቢው መሬት እርጥበት እንዲፈጥር የሚያደርጉ ስራዎች በሁሉም የሀገሪቱ አካባቢዎች በመሰራታቸው የተሳካ ውጤት ማስመዝገብ ተችሏል። ቀድሞ በረሀማ የነበሩ ደረቅ መሬቶች በእጸዋትና በደን እየተሸፈኑ ይገኛሉ። በረሀማነት በሚያጠቃቸው አካባቢዎች በረሀማነትን የሚከላከሉ የተክሎች ዝርያ የሚሰፋፋቸውም ሁኔታ በጥናት ላይ ይገኛል።

በተሰራው የተፈጥሮ ጥበቃ ስራ ጠፍተው የነበሩ የዱር አራዊቶች፣ አእዋፋትና ተክሎች ጭምር ወደቦታቸው እየተመለሱና እያቆጠቆጡ ይገኛሉ። ይህ ውጤት የተገኘው በብሔራዊ ደረጃ የሀገሪቱን የደን ሽፋን መጠን ለማሳደግ፣ የውኃ እቀባ ስራ በመሰራቱ በየአመቱ በብዙ ሚሊዮኖች የሚቆጠሩ ችግኞች በተከታታይ እየተተከሉ ጥበቃም በመደረጉ ነው። በእርግጠኝነት ድርቅን የመመከትና የመቋቋም አቅም ገንብተናል።

አርሶአደሩና አርብቶአደሩ የመስኖ ልማትን የሕይወቱ አንዱ አካል አድርጎ እንዲቆጥረው ትኩረት ተሰጥቶ በመሰራቱ በመስኖ ልማት ከፍተኛ ተጠቃሚ መሆን ችሎአል። በሰፊው የተለያዩ የጓሮ አትክልቶችን በመትከል ለራሱና ለቤተሰቡ የምግብ ፍጆታ በአግባቡ ከመጠቀም አልፎ ወደ ገበያ በማውጣትና በመሸጥ ተጠቃሚ የሆነበት ደረጃ ላይም ደርሶአል።

ቀደም ሲል ድርቁ በተናጠልና በተበታተነ የኑሮ ዘይቤ ይኖሩ የነበሩትን አርብቶ አደሮች በከፍተኛ ደረጃ የጎዳበት ሁኔታ ነበር የነበረው። በሰፊራና በመንደር በማሰባሰብ እርዳታ በቅርብ እንዲያገኙና ወደ አርሶአደርነት እንዲለወጡ፤ በእርሻ ተጠቃሚ በመሆን ምርት እንዲያመርቱ በመደረጉ የጤና፣ የትምህርት፣ የማሕበረሰባዊ አገልግሎት፣ ንጹህ መጠጥ ውሀ የሚያገኙበት ሁኔታ በመፈጠሩ ለድርቅ ተጋላጭ እንዳይሆኑ ለማድረግ ሰፊ ስራዎች ተሰርተዋል።

የመጠጥ ውኃ ችግርን ለመቅረፍ የጥልቅ ጉድጓድ ቁፋሮዎች በብዙ የሀገሪቱ ክልሎች ተካሂደው በተገኘበት ስፋራ ሕዝቡ ተጠቃሚ መሆን የቻለ ሲሆን፤ በሌለበት አካባቢ ደግሞ እስኪገኝ ድረስ ሙከራዎቹ በቴክኒዮሎጂ ታግዘው ቁፋሮው ቀጥሎአል። ውሀ አጠር አካባቢዎች ተለይተው የሚታወቁ በመሆኑ እንዴት በቦታው ለሕዝቡ ውኃ ማድረስ እንደሚቻል ለማወቅ ጥናቶቹ በባለሙያዎች ቀጥለዋል።

ለድርቅ መንስኤ ዋናው ምክንያት የሰው ልጅ በእናት ተፈጥሮ ላይ መዝመቱ፤ ከተፈጥሮ ውጭ በራሱ መንገድ በመንቀሳቀሱና ንጹሁን አየር በመርዝ መበከሉ ነው። ደኖች ባይጨፈጨፉ፤ ንጹሁ የተፈጥሮ አየር በመርዝ ባይበከል፤ ወንዞች፣ ባሕሮች፣ ውቅያኖሶች፣ ሀይቆች . . . በመርዝና በቆሻሻ ባይበከሉ፤ ከተሞች ከኢንዱስትሪ በሚለቀቅ መርዘና ጭስ ባይታፈኑ ኖሮ ይህ ሁሉ በአለም የምናየው የተለያየ አይነት የድርቅ፣ የአውሎ ንፋስ፣ የባሕርና ውቅያኖሶች ድንገተኛ ውኃ ሙላትና መጥለቅለቅ ባልታየ፤ ባልተከሰተም ነበር።

ከሰው ልጅ አጥፊና ዘግናኝ ድርጊት ውጭ ተፈጥሮ በራስዋም ውስጥ የምታመጣው ከፍተኛ ለውጥ አለ። የመሬት መንቀጥቀጥ፣ የእሳተ ገሞራ መፈንዳትና የመሳሰሉት። እነዚህም በሰው ልጅ ሕይወትና ኑሮው ላይ ከፍተኛ አደጋና ፈተና ሁነው ብዙ ጥፋት ያደርሳሉ፤ አድርሰዋልም፤ በበርካታ ሀገራትም ተከስቶአል።

አቅም በፈቀደ አንድም የሰው ሕይወት እንዳይጠፋ አስቀድሞ በመድረስና በመከላከል ረገድ የተሰሩት የነፍስ አድን ስራዎች የሚጠበቀውን ውጤት ለማስገኘት የበቁ ናቸው። በሕዝብ ንቅናቄ የታጀበው የአፈርና ውኃ ጥበቃ ስራ በመላ ሀገሪቱ በስፋት በመካሄድ ላይ መገኘቱ ድርቅን በመከላከል ዘላቂ ልማትን ለማስገኘት የሚያበቃ ነው።